Empowering Young Librarians

Abstracts

2nd LIS Research Symposium

13th January 2011

Library and Information Science Alumni Association,
Department of Library and Information Science,
Faculty of Social Sciences,
University of Kelaniya,
Sri Lanka.

ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

පුෂ්පා උදයංගනී ද සිල්වා

udayanganide@yahoo.co.in

නූතන සමාජයේ ප්‍රබල සන්නිවේදන මෙවලමක් වන රූපවාහිනිය සොයා ගැනීමෙන් අනතුරු ව රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන නිර්මාණය වීම සීඝ්‍රයෙන් සිදු විය. මෙම සියලු ම රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන තුළ ව පුස්තකාල නිර්මාණය වනුයේ වීඩියෝ පට හා කැසට් පට තැන්පත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරගෙනය. වේගවත් ව හා නිවැරදි තොරතුරු පාඨකයාට කඩිනම් ව ලබා දීමේ දී පුස්තකාල කටයුතු අත්පුරු ක්‍රමයට පවත්වා ගෙන යාම අපහසු වේ. ක්‍රියාවලියක් හෝ පද්ධතියක් ස්වයං ව ක්‍රියාත්මක වීමට අවශ්‍ය වන උපකරණ සකස් කිරීමේ ශිල්පීය ක්‍රමය ස්වයංක්‍රීයකරණය වේ. මෙකී සංකල්පය රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල යොදා ගනිමින් අත්පුරු ක්‍රමයෙන් මිදීම අධ්‍යයනය කිරීම මෙමගින් සිදු කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය තේමාව වූ මෙම පර්යේෂණයේ නියැදිය ලෙස ස්වාධීන රූපවාහිනිය, ජාතික රූපවාහිනිය, සිරස ටීවී, ස්වර්ණවාහිනිය, මැක්ස් ටීවී යන ආයතන යොදා ගෙන ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතනයන්හි පුස්තකාල කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් එහි පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කෙරුණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය සතුටුදායක මට්ටමක නොපවතී යන උපකල්පනය මත සිට රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාලයන්හි එකතු සංවිධානය ස්වයංක්‍රීයකරණ ක්‍රම හඳුනා ගැනීම, ස්වයංක්‍රීයකරණ මෘදුකාංග හඳුනා ගැනීම, රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල භාවිත මෘදුකාංගයන්හි වාසි, අවාසි දුර්වලතා

[illegible] සඳහා ගැනීම යන අරමුණු පදනම් කරගෙන මෙම [illegible] සිදු කොට ඇත.

සමීක්ෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගනිමින්, ස්තර ගත නියැදියට අනුව ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් යොදා ගනිමින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කළ අතර ද්විතීයික දත්ත රැස් කිරීමේ දී ශබ්දකෝෂ, විශ්වකෝෂ, සඟරා, අන්තර්ජාලය වැනි මූලාශ්‍ර ඇසුරු කෙරිණ.

ප්‍රාථමික දත්ත විශ්ලේෂණයෙන් පසු අවබෝධ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය තවමත් ප්‍රාථමික මට්ටමක පවතින බව යි. දැනට ශ්‍රී ලංකාව තුළ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන [illegible] පවතින අතර ඉන් පුස්තකාල කාර්යයන් ස්වයංක්‍රීයකරණය කර ඇත්තේ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන 2ක් පමණි. එසේ ම රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය සඳහා තවමත් නිශ්චිත, ප්‍රමිතිගත වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් හෝ ස්වයංක්‍රීයකරණ මෘදුකාංගයක් නිර්මාණය වී නොතිබීම ගැටලුවක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකි වේ.

මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය සිදු නොවීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වනුයේ ස්වයංක්‍රීයකරණ මෘදුකාංගයන්හි දුලබතාවය හා සුදුසු වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන පුස්තකාල සඳහා නොතිබීම යි. මේ නිසා පුස්තකාල සහයෝගිතා පදනමක් ඇති කර ගැනීම තුළින් ප්‍රමිතිගත වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් හා ප්‍රමිතිගත මෘදුකාංගයක් යොදා ගැනීම තුළින් සාර්ථක ව රූපවාහිනී මාධ්‍ය පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීමට අවස්ථාව ලැබේ.

පිළිගත් වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් නිර්මාණය කර ගැනීම. රූපවාහිනී මාධ්‍ය ආයතන සහයෝගිතා පදනම් නිර්මාණය කර ගැනීම, ප්‍රබල මෘදුකාංග භාවිතය, මනා තාක්ෂණ දැනුමක් ඇති කාර්ය මණ්ඩලයක් බඳවා ගැනීම, වෙබ් අඩවි හරහා දත්ත පදනම් ප්‍රවේශය සැපයීම යනාදී යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් ප්‍රාථමික මට්ටමක පවතින රූපවාහිනී මාධ්‍ය පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය ඉහළ නංවා ගැනීමේ හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

Key Words: Media Libraries, Library Automation, Information Technology